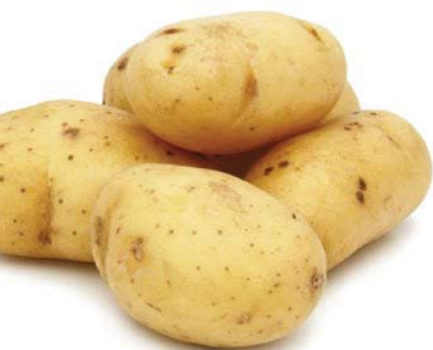

• • • Fytosanitaire markttoegang is van essentieel belang voor de export van onze aardappelen, groente, fruit, zaaizaden, bloembollen, stekken, bloemen en planten. De inspanning om belangrijke markten te (her)openen met een juiste combinatie van technische input en diplomatie blijft vaak grotendeels onzichtbaar. Dit artikel verschaft een doorkijkje, gezien vanuit de NVWA.

Gezien vanuit de NVWA

De Nederlandse inspanning voor markttoegang

Het openen, open houden en heropenen van belangrijke exportmarkten voor Nederlandse plantaardige producten zonder fytosanitaire belemmeringen – kortweg fytosanitaire markttoegang – is een taak die vorm krijgt in goede samenwerking tussen de Nederlandse Voedsel- en Waren Autoriteit (NVWA), de relevante koepelorganisaties, de directie Plantaardige Agroketens en Voedselkwaliteit (PAV) van het ministerie van EZ en de landbouwraden en *agricultural assistants* op de Nederlandse ambassades in het buitenland. De sectororganisaties bepalen wat belangrijke fytosanitaire knelpunten zijn die de markttoegang belemmeren en bepalen samen met het ministerie van EZ welke prioriteit hebben om op te lossen. De NVWA brengt technische input en kennis van internationale standaarden, wet- en regelgeving en fytosanitaire eisen in stelling. Departement en landbouwraden passen diplomatie toe. Maar hoe werkt dit nu in de praktijk?

Rusland - pootaardappelen

Marjan Folkers, bij de NVWA senior beleidsmedewerker internationale fytosanitaire zaken, is onder andere verantwoordelijk voor het gevoelige dossier Rusland. Hierbij gaat het

vooral om de (poot)aardappel. Rusland sloot op 1 juli 2013 de grens voor aardappelen (en (boom)kwekerijproducten). Zowel de Europese Commissie als Nederland onderhandelden met de Russische autoriteiten om de grens weer open te krijgen. Uiteindelijk lukte het Nederland – in het kielzog van Finland – zelfstandig om Nederlandse pootaardappelen weer toegang te laten krijgen.

Folkers: “In februari was er een inspectiemissie van twee Russische inspecteurs (en één Wit-Russische). In de belangrijkste productiegebieden zijn toen monsters genomen en – bij uitzondering, omdat mede-EU-lidstaat Finland dit al had toegestaan – ingepakt voor transport naar Rusland. De Nederlandse Aardappel Organisatie (NAO) heeft tijdens deze missie alle medewerking verleend. Belangrijkste winst is dat wij een dossier met vele politieke aspecten weer hebben teruggehaald naar het technische speelveld en het daar ook hebben opgelost.” Resultaat: de Russische markt voor pootaardappelen voor het afgelopen exportseizoen 2013-'14 ging tijdelijk open en de sector was uiteindelijk in staat dit voorjaar ruim 10.000 ton pootaardappelen naar Rusland te exporteren.

V.l.n.r. Marjan Folkers, Jos van Meggelen, Anton van der Sommen, Johan Roman en Henk Stigter. Niet op de foto: Nico Horn.

Israël - zaaizaden

Eind vorig jaar dreigde Israël de invoer van zaaizaden vanuit Nederland te blokkeren. In maart bezocht het PAV-/NVWA-team de Israëlische (fyto)sanitaire autoriteiten om het Nederlandse systeem van fyto)sanitaire garanties toe te lichten, op het punt van de re-export van groentezaden. Nico Horn, senior beleidsmedewerker internationale fyto)sanitaire zaken bij de NVWA en deelnemer aan genoemde missie: "In de toptien van ondernemingen in groentezaden staan drie, vier Nederlandse bedrijven. Die hebben werkwijze om alle productie – waar ter wereld die ook plaatsvindt – eerst naar Nederland te laten komen, om de kwaliteit van hun product te kunnen garanderen. Daar worden zaden centraal bewerkt en opgeslagen. Zaden kunnen tot wel tien jaar worden bewaard. Israël wilde bijvoorbeeld een veldinspectie. Maar bij zaden die allang geoogst zijn, kun je daar niet meer aan voldoen. Dan is een toets de enige mogelijkheid, maar die is niet altijd beschikbaar. Dit vroeg om enige uitleg. Daarmee is het vertrouwen in de Nederlandse systematiek weer grotendeels hersteld en kon de handel weer doorgaan." Na de bilaterale ontmoeting is gewerkt aan een overeenkomst voor de export van tomaten-, paprika-, uien-, komkommer- en bietenzaad, opdat markttoegang voor Israël voor deze producten ook in

de toekomst behouden blijft. In beide gevallen is er intensief overleg en samenwerking geweest met de koepelorganisatie Plantum. De totale Nederlandse export van deze zaaizaden naar Israël ligt rond de € 8 miljoen.

Brazilië - peren

Op de agenda van het fyto)sanitair overleg met Brazilië eind maart stond onder andere het openen van de Braziliaanse grens voor peren. Mede dankzij de vasthoudendheid in de laatste jaren van de Nederlandse landbouwraad in Brasília, Patricia de Vries-van Loon, is het Nederlandse dossier inzake peren met voorrang afgehandeld. Eind juni is fyto)sanitair-technisch overeenstemming bereikt. Brazilië dient de fyto)sanitaire importeisen nog wel officieel te publiceren.

'Het is werk van lange adem, maar het belang van markttoegang is groot'

Constante diplomatieke druk heeft nog niet geleid tot publicatie. Het exportpotentieel voor onze peren naar Brazilië wordt geschat op € 5 miljoen per jaar. Anton van der Sommen, senior beleidsmedewerker internationale fyto)sanitaire zaken bij de NVWA, speelde een actieve rol in dit dossier en stemde met

FrugiVenta en de Nederlandse Fruittelers Organisatie (NFO) af welke eisen voor zowel de NVWA als de sector haalbaar waren. "In eerste instantie moesten we uitzoeken wat nu precies het belangrijkste probleem was. Uiteindelijk bleek dat een fruitmot te zijn en hebben wij een voor China geldend protocol aangepast en voorgesteld aan onze Braziliaanse counterpart. Ons voorstel is geaccepteerd en hierna kwamen ook de eisen voor de overige organismen op tafel."

Colombia - leliebollen

De Colombiaanse fyto)sanitaire autoriteiten kondigden in maart aan een strikter controle-regime te hanteren en strenger toezicht te houden op de import van Nederlandse bloembollen. De gebruikte tekst op het Nederlandse exportcertificaat dat ruim elf jaar

de export van leliebollen mogelijk maakte, voldeed volgens de Colombiaanse autoriteiten niet meer aan de importeisen van het land. Als gevolg stopte de export. Van der Sommen: "Nederland certificeerde als 'practicamente libre' (praktisch vrij), omdat 100% garantie voor de gevraagde virussen niet kon worden

Capaciteitsopbouw

NVWA werkt ook aan capaciteitsopbouw in de exportlanden. Jos van Meggelen, senior adviseur internationale samenwerking: "Professionaliteit en dus professionalisering is een issue. Ook simpelweg het uitbreiden van de bestaande menskracht. Maar ik houd mij ook bezig met de harmonisatie van de internationale fytosanitaire standaarden in de landen waar wij projecten ontwikkelen. Die harmonisatie leidt tot een gelijk speelveld, dat wil zeggen op gelijke manier omgaan met fytosanitaire regelgeving en dezelfde fytosanitaire eisen stellen aan de import van planten en plantaardige producten." Van Meggelen is nauw betrokken bij de workshops van de NVWA in Vietnam (26 stuks over een periode van 3 jaar). Hij werkt ook mee aan twinning-project van de Europese Unie met Egypte. "Dit land wil zich net als Nederland richten op handelsbevordering en markttoegang. Dat moet je dan wel organiseren: meer capaciteit, maar ook meer communicatie."

gegeven. Al die tijd is deze term geaccepteerd, maar bij nadere beschouwing kon Colombia er niet zoveel mee. Ook hier moest dus worden uitgelegd hoe wij werken en hoe wij tot deze garantie kwamen." Na een periode van intensief onderhandelen ging Colombia voorlopig akkoord met zendingen op basis van de bestaande garanties. De export van Nederlandse leliebollen naar Colombia kan hierdoor voorlopig worden gecontinueerd. De gemiddelde exportwaarde bedraagt € 15 miljoen euro per jaar.

China – peren en miniknollen

Henk Stigter, senior beleidsmedewerker internationale fytosanitaire zaken bij de NVWA, is al jarenlang actief op China. "Daar zijn ze gewend om in eeuwen te denken, dus als ik zeg dat het zes jaar heeft geduurd, voordat wij het dossier tot een goed einde brachten: voor hen is dat snel. De smaak van onze Conference-peer valt ontzettend goed bij de Chinese consument. Er is een enorm potentieel voor export, gezien de grootte van de markt." Stigter overlegde nauw met FrugiVenta en de Nederlandse Fruittelers

Organisatie (NFO). In mei is het protocol voor markttoegang getekend. Afgelopen zomer bezochten experts van de Chinese organisatie AQSIQ Nederland voor een auditspectie. Het openen van de Chinese markt voor Nederlandse peren leidt tot een jaarlijkse export van circa € 15 miljoen. Ook inzake miniknollen is een protocol getekend en was er een auditspectie. Meer Nederlandse rassen miniknollen kunnen in China worden getest en op grotere commerciële schaal geïntroduceerd.

Indonesië - uien

Met de bekendmaking van het Indonesische ministerieel decreet over de import van Nederlandse consumptie-uien in Indonesië, is helder geworden aan welke fytosanitaire eisen de Nederlandse uien voor de Indonesische markt moeten voldoen. In de eerste helft van 2014 is hard gewerkt aan de implementatie van de voorwaarden. Met de Indonesische autoriteiten is gecommuniceerd en aangegeven dat de eerste zendingen Nederlandse uien vorige en deze maand in de haven van Jakarta aankomen. Stigter: "Indonesië is altijd

al een grote markt geweest en onze export kan nu doorgroeien naar 80-, 90-duizend ton per jaar. De afspraken zijn zo in detail vastgelegd, dat wij op perceelniveau garanties konden afgeven."

Verenigde Staten - snijbloemen

Johan Roman, senior beleidsmedewerker internationale fytosanitaire zaken bij de NVWA: "Amerika is geen gemakkelijk land, men is er procedureel ingesteld. Zo kent het een uitgebreide, tijdrovende stakeholderconsultatie. Ook is men gewend aan een 'voor wat, hoort wat'-benadering, waarmee wij niets kunnen, omdat wij niet over EU-import gaan." Niettemin zijn in juni na een invoerverbod van ruim vijf jaar weer Nederlandse chrysanten snijbloemen naar de VS geëxporteerd. De exportwaarde wordt geraamd op € 5-10 miljoen per jaar. Roman heeft tijdens dit onderhandelingsproces en zeker het laatste jaar voor afronding intensief overlegd met de koepelorganisatie VGB en het exporterend bedrijfsleven.

Hans van der Lee